

SKAUN KOMMUNE DRIFTSKONTORET
Rådhusvegen 8
7353 BØRSA

Deres ref:
Vår ref: 2020/228967
Dato: 17. desember 2020
Org.nr: 985399077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

INSPEKSJONSRAPPORT MED VARSEL OM AT MATTILSYNET VURDERER Å GI VANNVERKET PÅLEGG KNYTTET TIL RISIKO FOR TILBAKESTRØMMING FRA ABONNENT

Vi viser til inspeksjonen hos SKAUN KOMMUNE DRIFTSKONTORET.
3. desember 2020.

Inspeksjonen ble utført av spesialinspektør Erik Wahl. Arild Heggset, Frank Johansen, Eskild Sandø, Kirsten Vågø og Jan Erik Pedersen var til stede under inspeksjonen.

Tilsynet omfattet

- Jåren vannverk
- Malmsjøen vannverk

Tilsynet omfattet vannverkenes distribusjonsnett.

Dette brevet inneholder en tilbakemelding om hva vi observerte under tilsynet. I tillegg varsler vi om at vi vurderer å gi vannverket pålegg knyttet til fare for tilbakestrømming fra abonnent. Vi sender dette varselet fordi vannverket skal få anledning til å gi en uttalelse før vi avgjør om det skal fattes et enkeltvedtak.

Frist for å gi uttalelse

Dersom vannverket er uenige i pålegget som vi varsler eller har andre merknader til dette brevet, ber vi om tilbakemelding så raskt som mulig, og senest innen 11. januar 2021. Etter denne datoen vil vi vurdere eventuelle tilbakemeldinger som vannverket kommer med, og avgjøre om vi skal gi det pålegget som vi varsler om i dette brevet.

Oppsummering av inspeksjonen

Mattilsynet har bestemt at vannverkenes distribusjonssystem skal være et fokusområdet for drikkevannstilsyn i 2020, og hadde varslet vannverket om dette.

Tilsynet viste at vannverket generelt har gode rutiner for daglig drift av ledningsnettet. De driftsansvarlige har åpenbart god oversikt over tilstand og driftstekniske forhold.

Følgende ble kontrollert:

- Farekartlegging, farehåndtering og avvikshåndtering knyttet til distribusjonssystemet. Mye av dette er bra. Tilsynet avdekket imidlertid at systematiserte erfaringer fra drift til en viss grad er knyttet til nøkkelpersoner, og at dette i litt for liten grad er dokumentert og systematisert. Dette gjelder også avvikshåndtering. Mattilsynet veiledet om dette, se nedenfor. Tilsynet viste også at vannverket har mangelfullt system for kartlegging av risiko og tiltaksplan knyttet til risiko for tilbakestrømming fra abonnent. Mattilsynet varsler vedtak knyttet til dette. Se nedenfor.
- Tilstand og teknisk drift av distribusjonssystemet: Her fant vi ingen avvik.
- Planer for vedlikehold og fornying, og om disse revideres og følges: Her fant vi ingen avvik

Vannverkets representanter redegjorde kort for arbeidet med å utrede aktuelle alternativer for reservevannforsyning. Mattilsynet tar det til etterretning. Men siden dette falt utenfor tilsynets hovedfokus, gjorde Mattilsynet ingen formell vurdering på dette området.

Vi vurderer å gi vannverket følgende pålegg knyttet til tilbakestrømming fra abonnent:

Vannverket må legge fram en framdriftsplan for kartlegging av faren for tilbakestrømming av forurenset vann fra abonnent til vannverkets ledningsnett, og en tiltaksplan for å håndtere farene som avdekkes. Farekartleggingen må omfatte registrering av abonnenter som kan utgjøre slik risiko. Tiltaksplanen må omfatte vurdering av aktuelt utstyr for sikring mot tilbakestrømming i henhold til typer angitt i standarden NS-EN ISO 1717 for aktuelle grupper av abonnenter, og strategi for å sikre at utstyret etableres der det er nødvendig.

Vedtaket vil bli fattet med hjemmel i drikkevannsforskriften § 15 Distribusjonssystem og internt fordelingsnett Jf. også Drikkevannsforskriften § 6, krav om farekartlegging og § 12 krav til at vannverkseier skal påse at abonnenter som kan utgjøre en særlig fare for forurensning av drikkevannet ved tilbakestrømming, har egnet sikring mot dette. Det er matloven § 23 som gir Mattilsynet hjemmel til å fatte vedtak når denne bestemmelsen er brutt. Forskriften § 12 krever at vannverkseier skal påse at abonnenter som kan utgjøre en særlig fare for forurensning av drikkevannet ved tilbakestrømming, har egnet sikring mot dette. Det kreves at distribusjonssystemet skal være i tilfredsstillende stand og driftes tilfredsstillende for å hindre at drikkevannet blir forurenset (§ 15), og vannverkseier skal kartlegge aktuelle farer og sikre at forebyggende tiltak gjennomføres (§ 6).

Reglene som gjelder for å sikre mot tilbakestrømming til distribusjonssystemet

Det kreves at distribusjonssystemet skal være i tilfredsstillende stand og driftes tilfredsstillende for å hindre at drikkevannet blir forurenset (§ 15), og vannverkseier skal kartlegge aktuelle farer og sikre at forebyggende tiltak gjennomføres (§ 6).

Vi har observert:

Vannverket har en viss oversikt abonnenter innenfor noen grupper som kan innebære en fare for tilbakestrømming av forurensning til vannverkets ledningsnett, blant annet husdyrfjøs. Men dette er i liten grad dokumentert. Vannverket startet arbeid med slik kartlegging etter Mattilsynets tilsyn i 2012, men disse dataene er i liten grad blitt oppdatert etter dette. Det er ikke tatt stilling til hvilke typer utstyr for sikring mot tilbakestrømming som er nødvendig for disse gruppene (for eksempel i henhold til kategorier oppgitt i aktuell standard eller veileder). Det er ikke gjort vurderinger for enkelt-abonnenter

innen disse gruppene. Det er ikke noen plan for kartlegging av disse forholdene og det foreligger ikke noen tiltaksplan.

Mattilsynet vurderer dette slik:

Tilbakestrømming av mulig forurenset vann fra abonnent til vannverkets ledningsnett medfører helserisiko for øvrige abonnenter. Farekartlegging av dette forholdet og plan for beskyttende tiltak er nødvendig for å sikre trygt drikkevann til abonnentene. Det må være et system som sikrer at disse dataene i tilstrekkelig grad er oppdatert. Vannverket må selv vurdere system, strategi og forvaltningsrettslige forhold på dette området. Vi viser til veileder fra Norsk Vann 215/2015: *Tilbakestrømssikring*. Det er hensiktsmessig at vannverket selv finner egnet form på både farekartlegging og tiltak, og vurderer hva som er realistisk framdrift. Pålegget formuleres derfor som krav om å legge fram en framdriftsplan for vannverkets arbeid med dette.

Mattilsynet vurderer at manglende farekartlegging og sikring mot tilbakestrømming kan sette drikkevannstrykgheten i fare. For å sikre at driften foregår innenfor regelverkets krav, må vannverket legge fram framdriftsplanen innen den angitte fristen.

Fristen for å oppfylle vedtaket vil bli satt til:

1. mars 2021

Veiledning

Dere har selv ansvar for å følge det regelverket som gjelder for virksomheten deres. Mattilsynet plikter likevel å gi dere veiledning i regelverket dersom vi mener det er behov for det, eller dersom dere har konkrete spørsmål knyttet til regelverket (jf. § 11 i forvaltningsloven). På bakgrunn av veiledningsplikten gir vi her følgende veiledning:

FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift 22. des. 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann § 15 (Drikkevannsforskriften § 15).

Ulike typer avvik oppstår på distribusjonsnett; oftest avvikende prøveresultat. Inspeksjonen viste at vannverket håndterer disse på en tilfredsstillende måte. Vannverket har imidlertid ikke noe system for systematisk evaluering av årsaker til avvik. Systematisk evaluering av avvik knyttet til tilstand på distribusjonsnett er nødvendig for å sikre at dette driftes på en tilfredsstillende måte og for å hindre at drikkevannet blir forurenset. Personlige faglige vurderinger hos driftspersonalet er ikke tilstrekkelig. Manglende systematisering av avvik knyttet til distribusjonsnett kan føre til mangelfullt grunnlag for prioritering av vedlikehold og rehabilitering.

Se også vedlagte informasjon om regelverk og rettigheter.

Med hilsen

Anne-Britt Haugen Østeraas
seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Vedlegg:

Regelverk og rettigheter

Uttalelse til varsel om vedtak

Regelverk og rettigheter

Mattilsynet kan føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak

Mattilsynet har hjemmel til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak i matloven § 23.

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen

Du har rett til å få veiledning om regelverket og saksbehandlingen. Dette betyr at du kan kreve å få vite hvilket regelverk som gjelder, hvor du finner regelverket og hvordan dette regelverket skal forstås. Du har også rett til å få vite hvordan saken din behandles og hvilke rettigheter du har i den sammenheng. Men vi kan ikke gi konkrete råd om hvordan du skal oppfylle regelverket. Plikten til å veilede følger av forvaltningsloven § 11.

Vannverket har rett til å uttale deg

I dette brevet har du fått forhåndsvarsel om at vi vurderer å fatte enkeltvedtak. Du har rett til å uttale deg hvis du mener at noe i forhåndsvarselet er feil, at vedtaket er unødvendig, urimelig eller umulig å gjennomføre. Du bør også si fra hvis du allerede har rettet opp avviket. Du må sende uttalelsen til oss innen **11. januar 2021**.

Du har rett til å se saksdokumentene

Du har også rett til å få innsyn i saksdokumentene. Innsynsretten følger av forvaltningsloven §§ 18 - 21.

Vi har vurdert saken etter dette regelverket

- FOR 2016-12-22 nr 1868: Forskrift 22. des. 2016 nr. 1868 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)

Vi har funnet brudd på disse bestemmelsene:

- Drikkevannsforskriften § 15 Distribusjonssystem og internt fordelingsnett

Mattilsynet Avdeling Trondheim og omland
v/ Erik Wahl
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal

Deres ref:
Vår ref:
Dato:
Org.nr:

UTTALELSE TIL VARSEL OM VEDTAK

Det vises til varsel om vedtak fra Mattilsynet, Avdeling Trondheim og omland gitt i rapport datert 17. desember 2020 med saksnummer 2020/228967 med uttalerett innen 11. januar 2021.

Uttalelse fra: SKAUN KOMMUNE DRIFTSKONTORET

Uttalelse

Her gis tilføyelser og bemerkninger som har betydning for saken / beskrivelse av tiltak som er utført / skal utføres.

Eventuelt ytterligere opplysninger, som for eksempel kopi av utfylt avviksskjema, gis i vedlegg.

Varslet vedtak	Vedtaket skal oppfylles innen	Uttalelse
Vannverket må legge fram en framdriftsplan for kartlegging av faren for tilbakestrømming av forurenset vann fra abonnent til vannverkets ledningsnett, og en tiltaksplan for å håndtere farene som avdekkes. Farekartleggingen må omfatte registrering av abonnenter som kan utgjøre slik risiko. Tiltaksplanen må omfatte vurdering av aktuelt utstyr for sikring mot tilbakestrømming i henhold til typer angitt i standarden NS-EN ISO 1717 for aktuelle grupper av abonnenter, og strategi for å sikre at utstyret etableres der det er nødvendig.	1. mars 2021	

Sted:

Dato:

.....
Ansvarlig for virksomheten

